

győződésével. Bántás nélkül mondhatom, aki az erdőben élte le az életét és látta a szarvasállományt 10—15 évvel ezelőtt, az csodálkozik a mai állomány nagyságán.

Kérem a vadász-olvasókat, *aki csak teheti, tegyen meg mindent a szarvas megmentése érdekében.* A szarvas hazánk olyan nagyvadja, amely sok pénzt csak akkor hoz, ha szakszerűen, reálisan gazdálkodunk vele. Aki nem ért hozzá, vagy nem született selejtező szakembernek, az ne nyúljon puskával az állományba. A szarvasállományt könnyebb elrontani, mint minőségileg magas szinten fenntartani. Védelmében tennünk kell sokmindent. Elő kell segíteni az *agancs fejlődését.* Fenn kell tartani a *biológiai egyensúlyt.* Be kell tartani az *1:1-es ivararányt.*

Az utóbbi időben sok szarvast lőttünk, selejteztünk tarvadból és bikából egyaránt, olyan mennyiségben, amelyre vonatkozóan a vadórt, vadászt meg sem kérdezték. Az erdőben élő, dolgozó, ott 25—30 esztendő eltöltött vadásznak nem mindég van érvényes beleszólása a kilöendő mennyiségbe. Ezért fordulhat elő, hogy egyes helyeken, területeken nem megfelelő az ivararány.

Az agancs súlyának gyarapodásában szerepet játszik az időjárás, az erdők melletti vadföldek létesítése, az erdőn belüli vadlegelők biztosítása. Ezek növelhetik az agancs súlyát, minőségét, formáját stb. Tíz évvel ezelőtt, a Baján tartott kerületvezetők — továbbképző — tanfolyamán is elhangzott, hogy csökkent az agancsok átlagsúlya az utóbbi időkben. Így van ez a mi területünkön is. A szarvasállomány érdekében szólva mondom, hogy minden szakszerű és ésszerű javaslatot meg kell valósítani a szarvasbikák agancssúlyának növelése érdekében. Ehhez a következő dolgok is hozzátartoznak.

A területeken gyakran előfordulnak kóbor kutyák. Bármerre is járok, autón, vagy motorral, mindenütt feltűnnek. Télen a legyengült vadállományban nagy kárt tudnak tenni. Kevés vadász, vadásztársasági tag vállalja — akár csak egy napot is áldozva rá —, ezt a tevékenységet, de a lesre kiülni annál többen szeretnek.

Nagyon elterjedt szokás, hogy tavasszal, amikor a szarvasok hullajtják agancsukat, sokan járnak az erdőt. A felvásárló helyek elég jól megfizetik a talált agancsokat. Sokan kihasználják a meglévő, magas havat és kutyával csapázzák a vadat, a bikát. Ezzel a vad nyugalját zavarják. Sok agancskereső úgy képzei, ha kutyával megzavarja az állatot, az előbb elhullajtja az agancsát. Ezt a hajszolást, társadalmi összefogás és hatékony hatósági intézkedés állíthatja csak meg.

Tegyünk meg mindent a szarvas védelmében, hiszen komoly bevételt jelenthet (húsa, agancsa stb.), érdemes vele lelkiismeretesen foglalkozni. *Lőjjük, ami kilöendő, védjük, amit óvni kell!* Minden magyar vadász, aki a szarvast szereti, megvédi.

H o z z á s z ó l á s

Az Erdő új szerzőt avat. Érdekes, újszerű hangot üt meg a cikk, hiszen napjainkban minden szakmai írás arról szól, hogy nagyon sok a szarvas, míg a szerző, ezzel ellentétben, panaszodik a szarvasállomány mennyiségi és minőségi csökkenése miatt. Bizom abban, hátha végre érdemi, hosszan tartó szakmai vita bontakozik ki az írás megjelenése után szaklapunkban. Célszerű néhány megjegyzést is rögzíteni a cikkben leírtakhoz kapcsolódóan.

Napjainkban a szakmai berkekben nem az a kérdés, hogy kevés a szarvas hazánkban, hanem azt állapították meg, miszerint nagyon sok a szarvas. Vita tárgyát csak az képezi, hogy a papíron becsült 50 000 db, vagy akár elérhette a 80—100 000

darabos mennyiséget is. Tagadhatatlan, az erdő- és mezőgazdaság már nem tűri a meglevő állomány nagyságát. Jelentős az állomány kártétele, és olyan területekre is „kiáramlott” a szarvas, ahol korábban nem is ismerték (pl. Bács-Kiskun megye, Pest megye alföldi részei, egészen Budapest határáig).

Ténykérdés, a tízéves és 1986-ban revízió alá került vadgazdálkodási üzemtervek által meghatározott, ún. természetes vadeltartó képességet jóval meghaladó a szarvasállomány mennyisége. Az erdészek, a természetvédők által joggal vitatott, ún. mesterséges takarmányozással fenntartható állomány fogalma által pedig további, jelentős nagyságrendű állomány terheli az erdőt, a mezőgazdaságot, már a szakszerű vadgazdálkodást is akadályozva. (Minőségi romlás, átlagos agancssúly-csökkenés, takarmánybeszerzési gondok stb.)

A szarvasállomány ivararánya szakmailag elfogadhatatlan mértékben eltolódott a női ivarúak javára. Az idei szarvasbőgés idején egy-egy bika nagyszámú „háremet” alakíthatott ki, igazi párviadal a „hölgyekért” nemigen fordult elő. Nem igazán minősül vadászélménynek a tarvad vadászata. Az elkényelmesedett, sajnos kissé korosabbá vált vadászok nemigen járnak ki tarvadat lőni. Ha pedig kétszer-háromszor kimennek a területre és nem találkoznak vaddal, már mondják is, nincs szarvas. A szarvas mennyiségét nem a sikertelen cserkelések, lesre ülések száma határozza meg.

A másik oldalon viszont felmerül az a súlyos gond, hogy megállíthatatlanul növekszik a hibás kilövések száma, amelyről csak folyik a vita, de semmi érdemleges nem történik korlátozására. Ezen a téren tényleg védeni, óvni kellene a szarvasállományunkat, kímélve az értékes, kiváló képességű, középkorú, érettség előtt álló idős egyedeket és a feltűnően erős agancsú fiatal bikákat.

A tízéves vadgazdálkodási üzemtervek által meghatározott *kilövendő mennyiséget ma már egyértelműen bizonyítottnan növelni kell*, és az öntervezés, önállóság lehetősége révén a vadászatra jogosítottak a feszítettebb kilövési tervekkel és teljesítésével ezt a gyakorlatban meg is oldhatnák.

Sok belső, felesleges vadászati túlszabályozottságot, korlátozást meg kellene szüntetni (pl. csak egy darab bikát lőhet, súlykorlátozás, időbeni korlátozás stb.). A selejt egyedek lövését minden módon, formában szorgalmazni, segíteni kellene. Az állomány minőségét az egyedi selejtezés és a mennyiségi csökkentés egészen biztosan javítaná.

Nem akartam minden témát leírni a rövid hozzászólásban, csak gondolatokat vettem papírra, hátha mások más véleményük megírására kedvet kapnak. Lehet védeni az igen értékes szarvasállományunkat, de sok-sok szakmai tennivalónk is van, hogy az erdő- és mezőgazdálkodás érdekeit is figyelembe véve, gondozzuk ezt a nemes vadfajt.

DR. BALÁZS ISTVÁN

Az Állami Gazdaságok Országos Egyesülése kiadásában
megjelent a

Nyár fajtaismertető

Tartalmazza a termesztésre engedélyezett és ígéretes fajták
részletes leírását színes fotókkal és fajtahatározót.

Ára: 250,— Ft

Megrendelhető: Ceglédi Állami Tangazdaság
2701 Cegléd, Pf. 18.